

Antwoorden Oefenvragen

VMBO TL/GL

Examenjaar 2026-2027

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Staatsinrichting van Nederland	6
1.1 Staatsinrichting van Nederland	6
1. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 2, vraag 1	6
2. Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 1, vraag 1	7
3. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 1	8
4. Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 2, vraag 2	9
5. Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 1, vraag 45	10
6. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 4	11
7. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 2	12
8. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 6	13
9. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 11	14
10. Geschiedenis VMBO TL/GL 2019, tijdvak 1, vraag 3	15
11. Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 2, vraag 2	16
12. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 2, vraag 2	17
13. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 5	18
14. Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 1, vraag 5	19
15. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 10	20
16. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 43	21
17. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 2	22
18. Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 2, vraag 3	23
19. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 2	24
20. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 5	25
21. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 2	26
22. Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 2, vraag 7	27
23. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 7	28
24. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 36	29
25. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 38	30
26. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 9	31
27. Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 1, vraag 7	32

2.	Historisch overzicht vanaf 1900	33
2.1	De Eerste Wereldoorlog (1914 – 1918)	33
28.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 7	33
29.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2019, tijdvak 1, vraag 10	34
30.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2017, tijdvak 1, vraag 16	35
31.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 12	36
32.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 8	37
33.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 8	38
34.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 2, vraag 10	39
35.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 13	40
2.2	Het interbellum / herstel en crisis (1918 – 1939)	41
36.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 2, vraag 11	41
37.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 12	42
38.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 2, vraag 16	43
39.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 14	44
40.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 1, vraag 16	45
41.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 1, vraag 17	46
42.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 1, vraag 15	47
43.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 15	48
44.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 2, vraag 16	49
45.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 1, vraag 16	50
46.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 2, vraag 17	51
47.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 13	52
48.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 23	53
49.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 14	54
50.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 14	55
51.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 1, vraag 18	56
52.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 29	57
53.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 22	58
54.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 16	59
55.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 21	60
56.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 24	61

2.3	De Tweede Wereldoorlog (1939 – 1945)	62
57.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 2, vraag 25	62
58.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 1, vraag 29	63
59.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 34	64
60.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 26	65
61.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 2, vraag 24	66
62.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 25	67
63.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 31	68
64.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 2, vraag 28	69
65.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 2, vraag 29	70
66.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 29	71
67.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 1, vraag 34	72
68.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 32	73
69.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 31	74
70.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 32	75
2.4	Europa en de wereld (1945 – 1989)	76
71.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 32	76
72.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 2, vraag 38	77
73.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2019, tijdvak 2, vraag 30	78
74.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 37	79
75.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 1, vraag 38	80
76.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 36	81
77.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 18	82
78.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 36	83
79.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 37	84
80.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 41	85
81.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 42	86
82.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 44	87
83.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 45	88
84.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 1, vraag 43	89
85.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 1, vraag 40	90
86.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 1, vraag 43	91

87.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 3, vraag 40	92
88.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 40	93
89.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 41	94
2.5	Een nieuwe wereldorde (vanaf 1990)	95
90.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 3, vraag 47	95
91.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2015, tijdvak 2, vraag 38	96
92.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2017, tijdvak 1, vraag 42	97
93.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2017, tijdvak 1, vraag 41	98
94.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 49	99
95.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 46	100
96.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 43	101
97.	Geschiedenis VMBO TL/GL 2018, tijdvak 2, vraag 40	102

1. Staatsinrichting van Nederland

1.1 Staatsinrichting van Nederland

1. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 2, vraag 1

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 2 – vraag 1

Welke uitspraak over de nieuwe Grondwet van 1848 is juist?

De nieuwe Grondwet van 1848

A bepaalde dat alle mannen kiesrecht kregen.

B gaf het parlement meer macht.

C maakte een einde aan de onschendbaarheid van de koning.

D maakte van Nederland een republiek.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- B

2. Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 1, vraag 1

Oefenvraag examen 2022 tijdvak 1 – vraag 1

In 1844 diende minister Thorbecke een voorstel in om de grondwet te wijzigen. Koning Willem II wees dit voorstel af. Een paar jaar later veranderde de koning van mening en gaf hij alsnog de opdracht om de grondwet te wijzigen.

Geef een reden waarom koning Willem II een paar jaar later alsnog de opdracht gaf om de grondwet te wijzigen.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):

- De koning is bang geworden zijn macht te verliezen.
- De koning was bang voor een revolutie (zowel in Nederland als in andere Europese landen).

3. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 1

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 1 – vraag 1

Door de nieuwe Grondwet van 1848 werd in Nederland de ministeriële verantwoordelijkheid ingevoerd.

Wat was een gevolg van de invoering van de ministeriële verantwoordelijkheid?

- A De koning kon zelfstandig politieke beslissingen nemen.
- B De koning mocht lid worden van het parlement.
- C De koning raakte veel macht kwijt.
- D De koning werd het staatshoofd.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

4. Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 2, vraag 2

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 2 – vraag 2

In de nieuwe Grondwet van 1848 staat dat iedere wet ondertekend moet worden door de koning en de betrokken minister(s).

Geef een reden waarom ook een minister een handtekening moet zetten.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat ook een minister zijn handtekening moet zetten, omdat ministers verantwoordelijk zijn/de ministeriële verantwoordelijkheid hebben / omdat de koning onschendbaar is.

5. Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 1, vraag 45

Oefenvraag examen 2022 tijdvak 1 – vraag 45

Elk jaar leest het staatshoofd op de derde dinsdag van september de troonrede voor. In de troonrede staan de politieke plannen voor het komende jaar. De troonrede wordt geschreven door de minister-president, samen met de overige ministers.

Noem de **politieke** redenen waarom het staatshoofd de troonrede niet zelf schrijft.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat de ministers verantwoordelijk zijn voor het regeringsbeleid/de koning onschendbaar is / dat er sprake is van ministeriële verantwoordelijkheid (sinds de grondwet van 1848).

6. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 4

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 2 – vraag 4

De Luxemburgse Kwestie in 1866-1867 had een belangrijk gevolg voor de politiek in Nederland.
Welk gevolg wordt bedoeld?

Door de Luxemburgse Kwestie bleek dat

A de ministers de Grondwet konden wijzigen.

B de ministers de koning konden afzetten.

C de Tweede Kamer de ministers kon dwingen af te treden.

D de Tweede Kamer gebruik kon maken van het recht van enquête.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

7. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 2

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 2 – vraag 2

In 1850 werden er Tweede Kamerverkiezingen gehouden. Volgens het kiesrecht in die tijd was een voorwaarde om te mogen stemmen dat mensen een bepaald bedrag aan belasting betaalden.

- Noem eerst de naam van het kiesrecht waarin die voorwaarde gesteld wordt.
- Noem daarna een andere voorwaarde om in 1850 te mogen stemmen.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- Kiesrecht: censuskiesrecht
- Uit het antwoord moet blijken dat een andere voorwaarde was dat alleen mannen mochten stemmen.

8. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 6

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 2 – vraag 6

Tijdens de verkiezingen van **1881** mochten alleen mannen stemmen die een bepaald bedrag aan belasting betaalden. Tijdens de verkiezingen van **1891** mochten ook mannen stemmen die voldoende spaargeld hadden of huur betaalden.

Waardoor werd deze verandering mogelijk gemaakt?

- A het algemeen kiesrecht
- B het Caoutchouc-artikel
- C het districtenstelsel
- D het parlementair stelsel

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- B

9. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 11

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 1 – vraag 11

In 1918 werd Suze Groeneweg als eerste vrouw gekozen tot lid van de Tweede Kamer.

Van welk kiesrecht maakte Suze Groeneweg in 1918 gebruik?

- A actief kiesrecht
- B algemeen vrouwenkiesrecht
- C censuskiesrecht
- D passief kiesrecht

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- D

10. Geschiedenis VMBO TL/GL 2019, tijdvak 1, vraag 3

Oefenvraag examen 2019 tijdvak 1 – vraag 3

In 1886-1887 vond een groot onderzoek plaats naar de arbeidsomstandigheden in Nederlandse fabrieken. Tijdens dit onderzoek werden getuigen onder ede gehoord door enkele Kamerleden.

Hoe heet het recht waar de Kamerleden gebruik van maakten?

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- (Het recht van) enquête.

11. Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 2, vraag 2

Oefenvraag examen 2022 tijdvak 2 – vraag 2

In 1896 diende de regering een wetsvoorstel in om meer mensen kiesrecht te geven. Er waren Kamerleden die dit wetsvoorstel niet ver genoeg vonden gaan. Daarom wilden zij het voorstel op enkele onderdelen wijzigen.

Van welk recht maken de Kamerleden gebruik als zij het voorstel willen wijzigen?

- A van het recht van amendement
- B van het recht van budget
- C van het recht van initiatief
- D van het recht van interpellatie

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- A

12. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 2, vraag 2

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 2 – vraag 2

bron 1

Een uitspraak van een liberaal Tweede Kamerlid (1854):

Het is een belangrijke taak van de Tweede Kamer om ervoor te zorgen dat rijkdom eerlijk verdeeld wordt. De overheid moet zorgen voor al die mensen die niet in staat zijn om in hun eigen levensonderhoud te voorzien.

Gebruik bron 1. De uitspraak van het Tweede Kamerlid is opmerkelijk, omdat die niet past bij de liberale opvatting over de rol van de overheid.

Geef aan wat de liberale opvatting over de rol van de overheid was.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat volgens de liberalen de rol van de overheid zo klein mogelijk moest zijn / er weinig overheidsbemoeienis moest zijn.

13. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 5

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 5

Hieronder staan drie omschrijvingen van drie politiek leiders in Nederland in de periode 1848-1900:

- 1 Hij was de belangrijkste schrijver van de nieuwe Grondwet van 1848 die gebaseerd was op liberale ideeën.
- 2 Hij was een van de oprichters van de SDAP en zat ruim 25 jaar in de Tweede Kamer voor deze partij.
- 3 Hij was priester en wilde ervoor zorgen dat katholieken niet langer als tweederangs burgers werden gezien.

Geef per omschrijving aan om welke politiek leider het gaat. Doe het zo:

Bij 1 hoort ... (noem de naam van de politiek leider).
(enzovoort tot en met 3)

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- Bij 1 hoort (Rudolf) Thorbecke.
- Bij 2 hoort (Pieter Jelles) Troelstra.
- Bij 3 hoort (Herman) Schaepman.

Indien drie antwoorden juist 2 punten

Indien twee antwoorden juist 1 punt

Indien minder dan twee antwoorden juist 0 punten

14. Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 1, vraag 5

Oefenvraag examen 2022 tijdvak 1 – vraag 5

In Amsterdam vond gemeenteraadslid Wibaut dat het de **taak van de overheid** was om goede en betaalbare huizen te bouwen en om aan arme mensen huursubsidie te geven.
De mening van Wibaut past bij een politieke stroming rond 1900, waarvan hij aanhanger was.
Welke politieke stroming wordt bedoeld?

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Het socialisme / de sociaaldemocratie.

15. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 10

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 1 – vraag 10

De verandering van het kiesrecht in 1917 werd gezien als een overwinning voor de vrouwen. Toch waren er vrouwen die nog ontevreden waren over deze verandering.

- Noem eerst een reden waarom de verandering van het kiesrecht in 1917 als een overwinning voor de vrouwen werd gezien.
- Noem daarna een reden waarom veel vrouwen in 1917 nog ontevreden waren over de verandering van het kiesrecht.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Een reden dat de verandering van het kiesrecht in 1917 gezien werd als een overwinning voor de vrouwen, was dat vrouwen toen het passief kiesrecht kregen / vanaf dat moment gekozen konden worden (in de Tweede Kamer).
- Een reden dat veel vrouwen in 1917 nog ontevreden waren over de verandering van het kiesrecht, was dat zij ook het actief kiesrecht wilden / zelf nog niet mochten stemmen.

16. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 43

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 1 – vraag 43

Er kwam in 1983 een nieuw artikel 1 in de Grondwet.
Geef aan wat door artikel 1 wordt bepaald.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat door artikel 1 wordt bepaald dat iedereen in Nederland gelijk behandeld moet worden / dat het gaat om het discriminatieverbod.

17. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 2

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 2

Bron 1:

Een artikel uit de nieuwe Grondwet van 1848:

De overheid moet er onder andere voor zorgen dat er overal in het land genoeg lager onderwijs beschikbaar is. De overheid mag het niemand verbieden om zelf een school op te richten en onderwijs te geven.

Gebruik bron 1. Klassieke grondrechten zijn ervoor om burgers bescherming te bieden. Een bewering: Uit de bron blijkt dat het recht op vrijheid van onderwijs een klassiek grondrecht is, omdat het recht de burgers bescherming biedt.

Geef met behulp van de bron aan dat de bewering juist is.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De vrijheid van onderwijs biedt bescherming omdat (in het artikel bepaald wordt dat) de overheid niemand mag verbieden om een school op te richten.

18. Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 2, vraag 3

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 2 – vraag 3

De rooms-katholieke kerk kondigde in 1853 aan dat de paus, na bijna 300 jaar, weer bisschoppen zou gaan benoemen in Nederland. Een bisschop is een belangrijke rooms-katholieke geestelijke. De kerk maakte met het benoemen van bisschoppen gebruik van een klassiek grondrecht.

Welk klassiek grondrecht wordt bedoeld?

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- (Het recht op) vrijheid van godsdienst / vrijheid van vereniging en vergadering.

19. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 2

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 1 – vraag 2

Rond 1870 was er veel discussie over de vraag of er een wet moest komen die de kinderarbeid afschafte. Veel fabriekseigenaren en arbeiders met kinderen waren tegen de afschaffing van de kinderarbeid.

Leg uit waarom veel fabriekseigenaren en arbeiders met kinderen tegen de afschaffing van de kinderarbeid waren.

Doe dit door:

- eerst aan te geven welk voordeel kinderarbeid had voor fabriekseigenaren
- en daarna de reden te geven waarom arbeiders met kinderen tegen de afschaffing van de kinderarbeid waren.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- voordeel: Kinderen die in de fabrieken werkten, waren goedkope arbeidskrachten / konden werk doen dat volwassenen niet konden doen.
- reden: Kinderen (die werkten) zorgden voor (extra) inkomsten voor hun ouders.

20. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 5

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 2 – vraag 5

In de negentiende eeuw werden in Nederland voor het eerst vakbonden opgericht.
Noem een doel dat de vakbonden wilden bereiken.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De vakbonden wilden de (werk)omstandigheden van arbeiders verbeteren (of een voorbeeld daarvan).

21. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 2

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 1 – vraag 2

In de negentiende eeuw breidde Nederland de kolonie Indonesië uit door gebieden te veroveren. Een reden voor de veroveringen was dat Nederland een grotere behoefte kreeg aan grondstoffen.

Door welke economische ontwikkeling kreeg Nederland een grotere behoefte aan grondstoffen?

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de industrialisatie.

22. Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 2, vraag 7

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 2 – vraag 7

In de tweede helft van de negentiende eeuw waren er in Nederland veel krotwoningen. De Woningwet van 1901 moest daar een einde aan maken. Hieronder staan drie ontwikkelingen die geleid hebben tot de Woningwet van 1901:

- 1 ontstaan van de sociale kwestie
- 2 opkomst van de industrie
- 3 snelle verstedelijking

Wat is de juiste volgorde van deze ontwikkelingen?

- A 1 → 2 → 3 → Woningwet
- B 1 → 3 → 2 → Woningwet
- C 2 → 1 → 3 → Woningwet
- D 2 → 3 → 1 → Woningwet

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- D

23. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 7

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 2 – vraag 7

Anke van der Vlies was in 1911 lerares op een school voor bijzonder onderwijs. Toen zij aanhanger werd van het socialisme, werd zij vanwege haar politieke opvattingen ontslagen.

Leg uit dat het ontslag past bij de verzuiling.

Doe dit door:

- eerst een zuil te noemen waar bijzondere scholen bij hoorden
- en daarna een reden te geven waarom het ontslag bij de verzuiling past.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- confessionele / protestantse / room-katholieke zuil
- reden: Tijdens de verzuiling hadden alle mensen in een zuil dezelfde levensbeschouwing / politieke opvatting. / Socialistische opvattingen werden door confessionelen/protestanten gezien als een bedreiging. / Bijzondere scholen wilden leraren van de eigen zuil (en geen leraren die sympathie hadden voor denkbeelden uit andere zuilen).

24. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 36

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 36

In de jaren 50 vond de opkomst van de televisie plaats. De leiders van de confessionele zuilen zagen de televisie eerst als een bedreiging voor de verzuiling. Uiteindelijk besloten de leiders toch om zelf televisie-uitzendingen te laten maken.

Leg uit waarom de leiders van de confessionele zuilen van gedachten zijn veranderd. Doe dit door:

- eerst een reden te geven waarom de leiders van de confessionele zuilen dachten dat de televisie een bedreiging was voor de verzuiling
- en daarna een verklaring te geven waarom de leiders toch besloten om zelf televisie-uitzendingen te laten maken.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Reden: De leiders van de confessionele zuilen waren bang dat de leden van hun zuil naar uitzendingen van andere zuilen zouden kijken / dat door de televisie mensen zouden zien dat andere zuilen ook interessante dingen te bieden hadden (en daardoor niet meer tevreden zouden zijn met hun eigen zuil / niet meer naar de leiders van hun zuil zouden luisteren).
- Verklaring: Door zelf televisie-uitzendingen te laten maken, konden de leiders van de confessionele zuilen ervoor zorgen dat er programma's gemaakt werden die pasten bij hun eigen zuil / konden de leiders van de confessionele zuilen de mening van de leden van hun zuil beïnvloeden / de identiteit van de zuil versterken.

25. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 38

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 2 – vraag 38

Bron 17

Een voorstel in de Tweede Kamer (1955):

Het Tweede Kamerlid mevrouw Tendeloo stelt het volgende voor:

De overheid mag getrouwde vrouwen niet verbieden om te werken. Daarom vragen wij de regering de bestaande maatregelen af te schaffen.

Gebruik bron 17. Het voorstel in de bron past bij het socialisme, de politieke stroming van mevrouw Tendeloo. Het voorstel past ook bij een maatschappelijke stroming.

Welke maatschappelijke stroming wordt bedoeld?

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Feminisme

Opmerking

Voor een omschrijving van feminisme of het noemen van de Tweede Feministische Golf mag geen scorepunt worden toegekend.

26. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 9

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 9

Bij de Pacificatie in 1917 werd de financiële gelijkstelling van het bijzonder en openbaar onderwijs ingevoerd. Dat was een belangrijk doel van een bepaalde politieke groep in Nederland. De socialisten kregen tijdens de Pacificatie ook hun zin, maar behaalden een ander doel waar ze jarenlang voor gestreden hadden.

- Noem eerst een politieke groep die haar zin kreeg met de gelijkstelling van het bijzonder en openbaar onderwijs.
- Noem daarna het doel dat de socialisten behaalden.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Politieke groep: confessionelen / protestanten / katholieken
- Doel socialisten: algemeen (mannen)kiesrecht

27. Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 1, vraag 7

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 1 – vraag 7

De ongelijke financiële behandeling tussen het openbaar en bijzonder onderwijs werd uiteindelijk opgelost.

Wanneer en waardoor werd deze ongelijke behandeling opgelost?

A in 1887, door de invoering van het Caoutchouc-artikel

B in 1887, door de Pacificatie

C in 1917, door de invoering van het Caoutchouc-artikel

D in 1917, door de Pacificatie

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- D

2. Historisch overzicht vanaf 1900

2.1 De Eerste Wereldoorlog (1914 – 1918)

28. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 7

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 2 – vraag 7

Bron 3

Uit een dagboek van een Duits meisje (1914):

Ik erger me kapot, omdat ik pas twaalf jaar ben en ook nog eens geen man. Wat heb ik eraan kind te zijn, terwijl het oorlog is? Je moet nu soldaat zijn en vechten voor je land. Een kind is in een oorlog helemaal niets waard.

Gebruik bron 3. In de bron zijn twee oorzaken van de Eerste Wereldoorlog te herkennen.

Welke **twee** oorzaken worden bedoeld?

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- Militarisme (of een omschrijving daarvan)
- Nationalisme (of een omschrijving daarvan)

29. Geschiedenis VMBO TL/GL 2019, tijdvak 1, vraag 10

Oefenvraag examen 2019 tijdvak 1 – vraag 10

Bron 3: een kaart van Europa (1914):

Gebruik bron 3.

Bij welk militair bondgenootschap horen de donker gekleurde landen?

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- De Centralen.

30. Geschiedenis VMBO TL/GL 2017, tijdvak 1, vraag 16

Oefenvraag examen 2017 tijdvak 1 – vraag 16

Aan het begin van de Eerste Wereldoorlog was er veel enthousiasme onder de Duitsers om oorlog te voeren. Geef in enkele zinnen een verklaring voor het enthousiasme om oorlog te voeren. Gebruik daarbij de volgende drie begrippen in een juiste samenhang en betekenis: **nationalisme**, **militarisme** en **bondgenootschap**.

Doe het zo:

Veel Duitsers waren enthousiast om oorlog te voeren, omdat ... (geef een verklaring met behulp van de drie genoemde begrippen).

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Veel Duitsers waren enthousiast om oorlog te voeren, omdat het **nationalisme** ervoor gezorgd had dat ze trots waren (geworden) op hun eigen land. Die trots bleek ook uit het **militarisme**, zoals een sterk Duits leger en het militaire aanvalsplan/Von Schlieffenplan. Het enthousiasme en het zelfbewustzijn om ten strijde te trekken werden versterkt door het vormen van een **bondgenootschap** met andere landen, waardoor de bevolking verwachtte/erop vertrouwde dat Duitsland de oorlog snel zou winnen.

31. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 12

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 2 – vraag 12

De schepen van de Stoomvaart Maatschappij Zeeland (SMZ) vervoerden passagiers van Zeeland naar Groot-Brittannië. In 1914 was er na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog een grote toename van het aantal Belgische passagiers dat naar Groot-Brittannië wilde. Vanaf 1 februari 1917 stopte de SMZ met varen naar Groot-Brittannië, omdat de overtocht door een Duitse maatregel te gevaarlijk werd.

- Geef eerst een verklaring voor de toename van het aantal Belgische passagiers in 1914.
- Geef daarna aan welke Duitse maatregel in 1917 bedoeld wordt.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat het ging om (Belgische) vluchtelingen / Belgen die het oorlogsgeweld wilden ontvluchten.
- Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de onbeperkte duikbotenoorlog.

Opmerking

Bij de tweede deelvraag mag voor alleen het antwoord dat er een duikbotenoorlog was, geen scorepunt worden toegekend.

32. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 8

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 1 – vraag 8

Lenin kwam in 1917 met de trein aan in Rusland na jaren in het buitenland te hebben gewoond. De treinreis van Lenin naar Rusland in 1917 was alleen mogelijk met de hulp van Duitsland. Lenin vertelde niemand over deze hulp, omdat hij dacht dat mensen in Rusland hulp van Duitsland konden zien als verraad.

Geef een reden waarom mensen in Rusland in 1917 de hulp van Duitsland als verraad konden zien.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat Rusland in 1917 in oorlog was met Duitsland / Duitsland een vijand was van Rusland.

33. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 8

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 2 – vraag 8

Aan het begin van de Eerste Wereldoorlog kwamen er veel vluchtelingen naar Nederland. Door een maatregel die de Duitsers in 1915 hadden genomen, werd het lastiger om de grens met Nederland over te steken.

- Geef eerst aan uit welk land de meeste van deze vluchtelingen afkomstig waren.
- Noem daarna de maatregel die de Duitsers in 1915 genomen hebben.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- Land: België
- Maatregel: Uit het antwoord moet blijken dat het om (de aanleg van) de Dodendraad gaat.

34. Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 2, vraag 10

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 2 – vraag 10

De man van koningin Wilhelmina, prins Hendrik, werd geboren in Duitsland. Hendrik ging vlak na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog op bezoek in Limburg. Omdat hij in de buurt was, stak hij de grens over naar België. Daar bracht hij een bezoek aan een aantal Duitse soldaten die hij kende van vroeger. Koningin Wilhelmina werd boos op haar man toen zij van dit bezoek hoorde.

Geef een **politieke** reden waarom koningin Wilhelmina boos werd.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat de Nederlandse neutraliteit hierdoor geschaad zou kunnen worden.

35. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 13

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 2 – vraag 13

In 1917 vond in Rusland een revolutie plaats. Het staatshoofd van Rusland werd afgezet. Later dat jaar kwam er een communistische leider aan de macht.

- Noem eerst de titel die de staatshoofden van Rusland hadden tot de revolutie in 1917.
- Noem daarna de naam van de communistische leider die in 1917 in Rusland aan de macht kwam.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- tsaar/tsaren
- Lenin

2.2 Het interbellum / herstel en crisis (1918 – 1939)

36. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 2, vraag 11

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 2 – vraag 11

Tijdens de onderhandelingen over het Verdrag van Versailles verschilden Groot-Brittannië en Frankrijk van mening over welke strafmaatregelen tegen Duitsland genomen moesten worden. Vooral Frankrijk wilde zware strafmaatregelen nemen.

Geef een reden waarom vooral **Frankrijk** zware strafmaatregelen tegen Duitsland wilde nemen.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Er was gevochten op het grondgebied van Frankrijk / er was veel oorlogsschade in Frankrijk.
- Duitsland had Frankrijk aangevallen.
- In Frankrijk waren wraakgevoelens vanwege de Frans-Duitse oorlog / het eerdere verlies van de provincie Elzas-Lotharingen.
- Een verzwakt Duitsland was geen bedreiging voor Frankrijk.

37. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 12

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 12

Elzas-Lotharingen was in 1918 een gebied in Duitsland dat grensde aan Frankrijk. In 1919 kregen 200.000 Duitstalige inwoners in Elzas-Lotharingen het dwingende verzoek om het gebied te verlaten. Franstalige inwoners konden gewoon in het gebied blijven wonen.

Geef een reden waarom de Duitstalige inwoners het verzoek kregen om het gebied te verlaten.

Maximumscore 1 punt

Uit het antwoord moet blijken dat:

- Duitstalige inwoners het verzoek kregen het gebied te verlaten, omdat (door het Verdrag van Versailles) Duitsland het gebied aan Frankrijk moest afstaan / omdat Elzas-Lotharingen (weer) Frans gebied was geworden.

38. Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 2, vraag 16

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 2 – vraag 16

Hitler gebruikte complottheorieën om meer aanhangers te krijgen. Een van de complottheorieën die Hitler gebruikte was de dolkstootlegende.

Beschrijf eerst wat de dolkstootlegende inhield en geef daarna een verklaring waarom veel ex-soldaten in deze theorie geloofden.

Doe het zo:

De dolkstootlegende hield in ...

Veel ex-soldaten geloofden in deze theorie, omdat ...

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De dolkstootlegende hield in dat het (Duitse) leger de (Eerste Wereld)oorlog had kunnen winnen, maar door de regering/sociaal-democraten/communisten/Joden is verraden (door akkoord te gaan met de wapenstilstand).
- Veel ex-soldaten geloofden in deze theorie, omdat de theorie een verklaring gaf voor het (pijnlijke) verlies van de oorlog / de schuld van het verlies van de oorlog bij anderen legde / hun weer trots/waardigheid gaf (over hun rol tijdens de oorlog).

39. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 14

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 2 – vraag 14

Bron 6

Een bericht van de Amerikaanse president (1920):

In het vredesverdrag dat we hebben gesloten, staat dat er een nieuwe internationale organisatie moet komen. Nu moeten de Verenigde Staten bepalen of ze ook lid willen worden van die organisatie. Als we geen lid worden, is het goed mogelijk dat er weer oorlog in Europa komt.

Gebruik bron 6. De bron gaat over een internationale organisatie.
Welke organisatie wordt bedoeld?

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- De Volkenbond

40. Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 1, vraag 16

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 1 – vraag 16

In 1924 werd het Dawesplan ingevoerd. In Duitsland waren de meningen over het plan verdeeld. De Duitse regering was **vóór** het plan, want het zou goed zijn voor Duitsland.

Geef een reden waaruit blijkt dat het Dawesplan inderdaad goed was voor Duitsland.

Maximumscore 1 punt

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- De economie kon zich herstellen (en de herstelbetalingen konden weer betaald worden).
- Frankrijk/België zou zich terugtrekken uit het Ruhrgebied/zou de vorderingen stopzetten.

41. Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 1, vraag 17

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 1 – vraag 17

De NSDAP was **tegen** het Dawesplan.

Geef een reden waarom de NSDAP tegen het Dawesplan was.

Maximumscore 1 punt

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Het was een schande voor de nationale eer/trots (van Duitsland).
- Duitsland werd afhankelijk(er) van de Verenigde Staten/het buitenland/buitenlands(e) geld/investeringen.
- Het zou het vertrouwen in de Republiek van Weimar herstellen/de democratie teveel steunen.
- Door het plan te accepteren, werd het Verdrag van Versailles bevestigd.
- De herstelbetalingen werden niet afgeschaft.

42. Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 1, vraag 15

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 1 – vraag 15

In 1923 werd het Duitse Ruhrgebied bezet door Franse en Belgische troepen.

Wat was een reden voor die bezetting?

- A De bezetting was een onderdeel van het Verdrag van Versailles.
- B De Volkenbond vond dat Duitsland een extra straf verdiende.
- C Duitsland kon niet voldoen aan de herstelbetalingen.
- D Het Duitse geld was door de inflatie bijna niets meer waard.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

43. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 15

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 1 – vraag 15

De economische crisis die in 1929 in de Verenigde Staten begon, trof ook andere landen. Duitsland werd extra zwaar getroffen, omdat het economisch meer verbonden was met de Verenigde Staten dan met andere landen.

Waarom was Duitsland economisch meer verbonden met de Verenigde Staten dan met andere landen?

- A Duitsland had tijdens de Eerste Wereldoorlog geld geleend aan de Verenigde Staten.
- B Duitsland had veel geld geïnvesteerd in Amerikaanse fabrieken.
- C Duitsland kreeg via het Dawesplan financiële hulp van de Verenigde Staten.
- D Duitsland was afhankelijk van de Amerikaanse industrie voor de herbewapening.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

44. Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 2, vraag 16

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 2 – vraag 16

In 1929 ontstond er een economische wereldcrisis. Vooral Duitsland werd zwaar getroffen en miljoenen mensen verloren hun baan. De volgende gebeurtenissen **in de Verenigde Staten** speelden hierbij een rol:

- 1 Banken gingen failliet doordat leningen niet meer terugbetaald konden worden.
- 2 De aandelenkoersen daalden enorm.
- 3 Financiële hulp aan Duitsland werd stopgezet.

Wat is de juiste volgorde van deze gebeurtenissen die geleid hebben tot een hoge werkloosheid in Duitsland?

- A 1 → 2 → 3 → hoge werkloosheid in Duitsland
- B 1 → 3 → 2 → hoge werkloosheid in Duitsland
- C 2 → 1 → 3 → hoge werkloosheid in Duitsland
- D 2 → 3 → 1 → hoge werkloosheid in Duitsland

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

45. Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 1, vraag 16

Oefenvraag examen 2022 tijdvak 1 – vraag 16

In de Sovjet-Unie werd onder Stalin een begin gemaakt met de collectivisatie van de landbouw.
Leg uit waarom de collectivisatie van de landbouw past bij de communistische ideologie.

Doe dit door:

- eerst aan te geven wat de collectivisatie van de landbouw inhield, en
- daarna aan te geven waarom de collectivisatie van de landbouw past bij de communistische ideologie.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Collectivisatie van de landbouw hield in dat boeren hun vee en grond moesten afstaan aan de staat / dat er grote staatsboerderijen werden opgericht.
- De collectivisatie van de landbouw past bij de communistische ideologie, omdat deze ideologie als uitgangspunt heeft dat alle productiemiddelen/bedrijven van de staat zijn (dus ook de landbouwbedrijven) / dat privébedrijven niet zijn toegestaan (alleen staatsbedrijven).

46. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 2, vraag 17

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 2 – vraag 17

Een ander kenmerk van het nationaal-socialisme is het Führerprincipe. Iemand beweert dat het Führerprincipe niet kan bestaan in een democratie.

→ Geef eerst aan wat het Führerprincipe inhield.

→ Geef daarna een reden waarom het Führerprincipe niet kan bestaan in een democratie.

Doe het zo:

Het Führerprincipe hield in dat

Het Führerprincipe kan niet bestaan in een democratie, want in een democratie ...

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het Führerprincipe hield in dat iedereen onvoorwaardelijk de leider/Hitler gehoorzaamde / trouw was aan de leider/Hitler.
- Het Führerprincipe kan niet bestaan in een democratie, want in een democratie wordt er overlegd/is er ruimte voor discussie / wordt er over besluiten gestemd / heeft de meerderheid het voor het zeggen (en niet één persoon) / zijn er wetten die de macht van de leiders beperken.

47. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 13

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 1 – vraag 13

bron 9

Een herinnering van een Duitser aan een rechtszaak tegen Hitler:

Ik was in 1924 advocaat en hielp Hitler bij de rechtszaak die tegen hem werd gevoerd. Ik vroeg hem: 'Hoe heeft u zich eigenlijk voorgesteld dat het zou gaan toen u München binnenmarcheerde? Hoe had u van daar naar Berlijn willen komen? Dat krijgt u op zo'n manier toch nooit voor elkaar? U moet legaal aan de macht proberen te komen.' Helaas heeft hij goed geluisterd naar mijn advies en het later opgevolgd.

Gebruik bron 9.

De bron gaat over een rechtszaak tegen Hitler.

Geef de reden waarom er een rechtszaak tegen Hitler gevoerd werd.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de (mislukte) staatsgreep van Hitler.

48. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 23

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 1 – vraag 23

Bij de buitenlandse politiek van de regering in nazi-Duitsland speelde Lebensraum een belangrijke rol.
Een bewering: Lebensraum kan gezien worden als een oorzaak van de Tweede Wereldoorlog.

Geef een argument waaruit blijkt dat de bewering juist is.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat Duitsland gebieden (in Oost-Europa) moest veroveren / oorlog moest voeren / een groot leger moest hebben (om het doel van Lebensraum te bereiken).

49. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 14

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 1 – vraag 14

Iemand beweert dat Hitler gebruik heeft gemaakt van de parlementaire democratie om de rechtsstaat af te schaffen.

Leg uit dat deze bewering juist is. Doe dit door:

- eerst aan te geven waaruit blijkt dat Hitler gebruik heeft gemaakt van de parlementaire democratie
- en daarna een voorbeeld te geven waaruit blijkt dat Hitler de rechtsstaat heeft afgeschaft.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Hitler maakte gebruik van de parlementaire democratie door mee te doen (met zijn partij de NSDAP) aan de verkiezingen / door het parlement te laten stemmen over het buiten werking stellen van de rechtsstaat/Grondwet.
- voorbeeld waaruit blijkt dat Hitler de rechtsstaat heeft afgeschaft (een van de volgende):
 - Hitler verbood meerdere politieke partijen.
 - Hitler maakte een einde aan de scheiding tussen de machten.
 - Hitler ontnam burgers (zoals Joden, homoseksuelen, enz.) rechten / er was sprake van discriminatie/vervolging.
 - Er was geen sprake meer van vrijheid van meningsuiting.
 - Er was geen vrijheid/rechtszekerheid/rechtsgelijkheid meer voor de burgers.
 - Burgers hadden geen bescherming meer van hun rechten en vrijheden.

50. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 14

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 14

Vanaf 1933 was Duitsland een totalitaire staat. In totalitaire staten maken regeringen gebruik van propaganda. Ook in Duitsland maakte de regering gebruik van propaganda.

Geef een reden waarom in een totalitaire staat regeringen gebruikmaken van propaganda.

Maximumscore 1 punt

Uit het antwoord moet blijken dat:

- Door middel van propaganda het denken van mensen kan worden beïnvloed / dat een regering invloed wil uitoefenen op de informatie die mensen krijgen (wat past bij het streven van een totalitaire staat naar een complete beheersing van de samenleving).

51. Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 1, vraag 18

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 1 – vraag 18

Een invulopdracht over de eigenaar van een Duits kledingbedrijf:

1 In 1931 werd hij lid van de **...(1)...**, de partij van Hitler. Door het contact met de nazi's kon hij een nieuw bedrijf beginnen.

2 Hij maakte de uniformen van de nazi-knokploeg, de **...(2)...**, ook wel de Bruinhemden genoemd.

3 Ook de zwarte uniformen van de elitesoldaten, de **...(3)...**, ook wel de Duitse Zwarthemden genoemd, werden door hem gemaakt.

Maak de tekst kloppend door de namen van de **organisaties** in te vullen. Doe het zo:

Bij zin 1 hoort ... (vul de naam van een organisatie in). (enzovoort tot en met zin 3)

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- Bij zin 1 hoort: NSDAP / Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei/ Nationaalsocialistische Duitse Arbeiderspartij.
- Bij zin 2 hoort: SA / Sturmabteilung.
- Bij zin 3 hoort: SS / Schutzstaffel.

52. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 29

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 1 – vraag 29

In juli 1942 begon de Duitse bezetter met het deporteren van Joodse Nederlanders naar vernietigingskampen. In de periode daarvóór had de Duitse bezetter al anti-Joodse maatregelen genomen.

Noem een voorbeeld van zo'n anti-Joodse maatregel.

Maximumscore 2 punten

Voorbeelden van een juiste antwoorden zijn:

- Joden moesten een davidster/Jodenster dragen.
- Joden moesten (in Amsterdam) in een aparte wijk wonen.
- Joden mochten alleen op bepaalde tijden naar de winkels.
- Joden mochten niet werken als ambtenaar.
- Joden mochten niet op bepaalde openbare plaatsen (of een voorbeeld daarvan) komen.
- Joodse kinderen moesten naar aparte Joodse scholen.

53. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 22

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 2 – vraag 22

bron 11

Een dagboekfragment van een Duitse vrouw getrouwd met een Joodse man (1935):

Vandaag zijn onze burgerrechten aan stukken gescheurd. Voor mijn man voelt het of hij een vreemdeling is in zijn eigen land. We mogen de Duitse vlag niet meer ophangen en we moeten onze huishoudelijke hulp ontslaan. Als mijn dochter zou trouwen met een niet-Joodse man, belanden ze beiden in de gevangenis. Onze dochter wordt buitengesloten, geminacht en waardeloos gemaakt.

Gebruik bron 11.

Welke gebeurtenis was de aanleiding voor het schrijven van het dagboekfragment?

- A de Anschluss
- B de invoering van rassenwetten
- C de Kristallnacht
- D de vervolging van politieke tegenstanders van de nazi's

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- B

54. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 16

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 1 – vraag 16

Tijdens de Conferentie van München werd een akkoord gesloten tussen Hitler, als leider van nazi-Duitsland, en Chamberlain, de minister-president van Groot-Brittannië.

Wat was voor Chamberlain de reden om het akkoord met Hitler te sluiten?

- A De Duitse politiek voor meer Lebensraum moest een succes worden.
- B Duitsland wilde lid worden van de Volkenbond.
- C Een nieuwe oorlog met Duitsland moest voorkomen worden.
- D Groot-Brittannië wilde dat Duitsland het Verdrag van Versailles tekende.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

55. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 21

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 21

In 1938 had de Nederlandse regering plannen om het leger te mobiliseren. Toen de uitkomst van de Conferentie van München bekend werd, besloot de Nederlandse regering om niet met de mobilisatie verder te gaan.

Geef aan waarom de uitkomst van de Conferentie van München een reden was om niet verder te gaan met de mobilisatie.

Maximumscore 1 punt

Uit het antwoord moet blijken dat:

- na de Conferentie van München gedacht werd dat er geen oorlog meer zou komen / dat de oorlogsdreiging was verdwenen/afgenomen.

56. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 24

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 2 – vraag 24

Heim ins Reich was een belangrijk onderdeel van de buitenlandse politiek van nazi-Duitsland.

Leg uit waarom veel Europese landen Heim ins Reich als een bedreiging zagen. Doe dit door:

- eerst aan te geven wat Heim ins Reich inhield
- en daarna aan te geven waarom Heim ins Reich door veel landen werd gezien als een bedreiging.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Heim ins Reich hield de politiek in die erop gericht was om alle Duitsers in één land / een groot Duitsland te laten wonen.
- Andere landen zagen Heim ins Reich als een bedreiging, omdat Duitsland gebieden van andere landen wilde veroveren waar Duitsers woonden / omdat Duitsland oorlog moest voeren om dat doel te bereiken / omdat Duitsland groter en machtiger werd / omdat Duitsland zich niet hield aan het Verdrag van Versailles.

2.3 De Tweede Wereldoorlog (1939 – 1945)

57. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 2, vraag 25

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 2 – vraag 25

Van juli tot en met oktober 1940 voerde het Duitse leger een oorlog die geheel werd uitgevochten met vliegtuigen.

Noem de naam waaronder deze luchtoorlog bekendstaat.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Slag om Engeland / Battle of Britain

58. Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 1, vraag 29

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 1 – vraag 29

Bron 15. Uit een Russisch tijdschrift voor soldaten:

Tel niet de dagen, tel niet de meters. Tel alleen de Duitsers die je hebt gedood. Dood de Duitsers: dat is het gebed van je moeder. Dood de Duitsers: dat is de kreet van de Russische aarde. Aarzel niet: dood hen.

Gebruik bron 15.

Is de oproep in het tijdschrift gedaan in 1940 of in 1942? Verklaar je antwoord.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat de oproep in het tijdschrift in 1942 is gedaan, omdat Duitsland sinds 1941 (door operatie Barbarossa) in oorlog was met de Sovjet-Unie / omdat in 1940 Duitsland en de Sovjet-Unie (door het niet-aanvalsverdrag) nog bevriende staten waren/nog niet in oorlog waren.

59. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 34

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 2 – vraag 34

Op 16 september 1944 maakte de Nederlandse regering in ballingschap in een radio-uitzending bekend dat er binnenkort 'grote gebeurtenissen' zouden plaatsvinden aan het Nederlandse front, die zouden leiden tot de bevrijding van Nederland.

- Noem eerst het land van waaruit de radio-uitzending plaatsvond.
- Geef daarna aan welke militaire operatie werd bedoeld met 'grote gebeurtenissen'.

Doe het zo:

land: ... (noem land)

militaire operatie: ... (noem militaire operatie)

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- land: Groot-Brittannië / Engeland
- militaire operatie: Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om Market Garden / de Slag om Arnhem.

60. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 26

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 1 – vraag 26

bron 12

Uit het dagboek van een Nederlander in Indonesië (1943):

De Indonesiërs hebben gezien dat ook een Aziatisch volk de baas kan zijn. Zij hebben Nederlandse vrouwen bedienden van Aziaten zien worden. Zij hebben Europeanen halfnaakt door de straten vervoerd zien worden. Zij hebben niet langer respect voor ons, en op dat respect is tenslotte de koloniale heerschappij voor een groot deel gebaseerd.

Gebruik bron 12.

Voor welke ontwikkeling geeft de bron een verklaring?

A voor het ontstaan van het Indonesisch verzet tegen de Japanse overheersing

B voor het ontstaan van het Nederlandse modern imperialisme

C voor het toenemen van de buitenlandse druk op Nederland om Indonesië onafhankelijk te maken

D voor het toenemen van het Indonesische nationalisme tijdens de Japanse bezetting

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- D

61. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 2, vraag 24

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 2 – vraag 24

Op 14 mei 1940 bombardeerden Duitse vliegtuigen de stad Rotterdam.

Wat was de reactie van Nederland op het bombardement?

- A Nederland capituleerde.
- B Nederland mobiliseerde het leger.
- C Nederland verklaarde Duitsland de oorlog.
- D Nederland werd neutraal.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- A

62. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 25

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 1 – vraag 25

In februari 1941 vond de Februaristaking plaats.

Wat was de aanleiding voor de Februaristaking?

A de gedwongen tewerkstelling

B de invoering van een distributiestelsel

C een razzia op Joodse mannen in Amsterdam

D het invoeren van de censuur op kranten

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

63. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 31

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 1 – vraag 31

Tijdens de Duitse bezetting werden veel Joden in Nederland gevangengezet in doorgangskamp Westerbork. De Duitse bezetter deed veel moeite om het leven in het kamp zo normaal mogelijk te laten lijken. Er werden bijvoorbeeld huwelijken gesloten, zieke mensen konden naar de dokter en kinderen gingen naar school.

Geef een reden waarom de Duitse bezetter het leven in doorgangskamp Westerbork normaal wilde laten lijken.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De Duitse bezetter deed veel moeite om het leven in doorgangskamp Westerbork normaal te laten lijken, omdat de bezetter verborgen wilde houden dat de Joden vermoord zouden worden / om de deportaties soepeler te laten verlopen / om te voorkomen dat de Joden in opstand zouden komen.

64. Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 2, vraag 28

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 2 – vraag 28

In een bevolkingsregister wordt de omvang en de samenstelling van de bevolking bijgehouden. In 1943 werd het bevolkingsregister van Amsterdam door leden van het verzet in brand gestoken met als doel het register te vernietigen.

Leg uit waarom het verzet het bevolkingsregister wilde vernietigen.

Doe dit door:

- eerst aan te geven **welke personen** het verzet wilde beschermen door het vernietigen van het bevolkingsregister
- en daarna een reden te geven waarom deze personen dankzij de vernietiging van het bevolkingsregister werden beschermd.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het verzet wilde de gegevens beschermen van Joodse Nederlanders (en andere vervolgte groepen) / van verzetsmensen / van mannen die ingezet konden worden voor de arbeidsinzet/gedwongen tewerkstelling.
- Zij werden dankzij de vernietiging van het bevolkingsregister beschermd, omdat het dan minder makkelijk zou zijn om mensen op te sporen/te vervolgen/te deporteren naar kampen / omdat dan het bestaan/de verblijfplaats van sommige mensen niet (meer) te achterhalen zou zijn / omdat het een rol speelde bij het uitreiken van distributiebonnen/stamkaarten.

65. Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 2, vraag 29

Oefenvraag examen 2022 tijdvak 2 – vraag 29

De Februaristaking in 1941 werd georganiseerd door leden van de Communistische Partij van Nederland. De staking was bedoeld als protest tegen een gebeurtenis in Amsterdam.

Welke gebeurtenis wordt bedoeld?

Geef een reden waarom de Februaristaking nog steeds belangrijk wordt gevonden.

Doe het zo:

gebeurtenis: ...

De Februaristaking wordt nog steeds belangrijk gevonden, omdat ...

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- Gebeurtenis: een razzia op/de arrestatie (en deportatie) van (427) Joden.
- De Februaristaking wordt nog steeds belangrijk gevonden, omdat deze staking een van de weinige uitingen/een vorm van (grootschalig) verzet was (tegen de Jodenvervolging in Nederland / tegen vormen van discriminatie).

66. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 29

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 1 – vraag 29

In september 1944 vond de geallieerde operatie Market Garden plaats. Het doel was om snel Duitsland in te trekken door een aantal bruggen over de grote rivieren te veroveren. Dit doel werd niet bereikt.

Geef een argument waarom operatie Market Garden toch positieve gevolgen had voor veel Nederlanders.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Door de operatie werd een groot deel van Nederland bevrijd / maakte een groot deel van Nederland de Hongerwinter niet mee.

67. Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 1, vraag 34

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 1 – vraag 34

Op de dag dat operatie Market Garden begon, riep de Nederlandse regering in ballingschap het treinpersoneel op om te gaan staken. Dat werd massaal gedaan, waardoor de Spoorwegstaking een feit was. Kort daarna gaf de Nederlandse minister van Oorlog het advies aan de stakers om onder te duiken. Hij was bang dat de stakers groot gevaar liepen.

Leg uit waarom de stakers door de Spoorwegstaking gevaar liepen.

Doe dit door:

- eerst het doel van de Spoorwegstaking te noemen
- en daarna een reden te geven waarom de stakers groot gevaar liepen.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het doel was te voorkomen dat de Duitsers goederen en militairen konden vervoeren (waardoor operatie Market Garden zou kunnen mislukken).
- De stakers liepen groot gevaar vanwege strafmaatregelen/wraak van de Duitsers.

68. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 32

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 1 – vraag 32

In 1945 vluchtten de SS'ers die de leiding hadden over kamp Auschwitz voor de legers van de Geallieerden. De SS'ers werkten eerst zoveel mogelijk bewijs weg. Ze verbrandden bijvoorbeeld de administratie.

Geef een verklaring waarom de SS'ers zoveel mogelijk bewijs wegwerkten.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat de SS'ers zo de gruwelijkheden/misdaden/massamoorden wilden verhullen / wilden voorkomen dat SS'ers voor misdaden vervolgd werden die zij in Auschwitz hadden gepleegd.

69. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 31

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 2 – vraag 31

In april 1944 ontsnapten twee Joodse gevangenen uit kamp Auschwitz. Het eerste wat zij deden toen zij veilig waren, was informatie over Auschwitz met andere Joden delen om hen te waarschuwen. Door het delen van deze informatie wilden zij duidelijk maken dat Auschwitz niet alleen maar een werkkamp was, zoals de Duitsers beweerden.

Welke informatie over Auschwitz zullen de ontsnapte gevangenen met andere Joden hebben gedeeld?

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat de informatie was dat Auschwitz een vernietigingskamp was / dat in Auschwitz Joden vermoord werden.

Opmerking

Voor het antwoord dat Auschwitz een concentratiekamp was / dat de omstandigheden in Auschwitz slecht waren, wordt geen scorepunt toegekend.

70. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 32

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 2 – vraag 32

Tijdens de Tweede Wereldoorlog leidde de Jodenvervolging tot massamoord op de Joden.
Welke naam wordt tegenwoordig gebruikt voor de Jodenvervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog?

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Holocaust / Shoah

2.4 Europa en de wereld (1945 – 1989)

71. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 32

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 32

In 1947 zette Nederland het leger in de kolonie Indonesië in om politieke belangen te verdedigen, maar ook om economische belangen te verdedigen.

Geef een voorbeeld van een economisch belang dat Nederland wilde verdedigen.

Maximumscore 1 punt

Uit het antwoord moet blijken dat:

- Nederland de toevoer van grondstoffen wilde veiligstellen / Nederlandse bedrijven wilde beschermen / de Wederopbouw wilde financieren.

72. Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 2, vraag 38

Oefenvraag examen 2022 tijdvak 2 – vraag 38

De Nederlandse regering heeft lange tijd **27 december 1949** als datum gebruikt voor de onafhankelijkheid van Indonesië. De Indonesische regering gebruikt **17 augustus 1945** als datum voor de onafhankelijkheid.

Verklaar waarom er verschillende datums werden gebruikt.

Doe dit door:

- eerst de reden te geven waarom de Nederlandse regering lange tijd de datum van 27 december 1949 gebruikte, en
- daarna de reden te geven voor het gebruik van 17 augustus 1945 door de Indonesische regering.

Maximumscore 2 punten

Uit het antwoord moet blijken:

- Dat de Nederlandse regering lange tijd de datum van 27 december 1949 gebruikte vanwege de soevereiniteitsoverdracht (of een omschrijving daarvan) (waaruit blijkt dat zij de touwtjes in handen hadden).
- En dat de Indonesische regering de datum van 17 augustus 1945 aanhoudt vanwege het uitroepen van de onafhankelijke Republiek Indonesië (door Soekarno) (waaruit blijkt dat zij zichzelf hebben bevrijd).

73. Geschiedenis VMBO TL/GL 2019, tijdvak 2, vraag 30

Oefenvraag examen 2019 tijdvak 2 – vraag 30

Soekarno weigerde in Indonesië met de Nederlandse regering samen te werken, maar hij was vanaf 1942 wel bereid om met de Japanse bezetter samen te werken.

Noem een politieke reden waarom Soekarno wel met de Japanse bezetter wilde samenwerken.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat Soekarno van mening was dat Japan Indonesië kon helpen (een verregaande vorm van) zelfstandigheid te bereiken (iets wat Nederland niet wilde).

74. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 2, vraag 37

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 2 – vraag 37

In de periode 1947-1949 werd een buitenlands optreden van Nederland door de Veiligheidsraad meerdere keren veroordeeld.

- Noem eerst de internationale organisatie waar de Veiligheidsraad bij hoort.
- Geef daarna aan welk buitenlands optreden van Nederland werd veroordeeld.

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Internationale organisatie: Verenigde Naties / VN
- Buitenlands optreden van Nederland: de Nederlandse koloniale oorlog in Indonesië / de 'politieacties'

75. Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 1, vraag 38

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 1 – vraag 38

In 1951 werd de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) opgericht.
Er waren verschillende redenen om deze organisatie op te richten.
Noem **twee** van deze redenen.

Maximumscore 2 punten

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- Het bevorderen van Europese samenwerking (tussen met name West-Duitsland en Frankrijk) door middel van economische samenwerking.
- Het versnellen van de wederopbouw van Europa / het verbeteren van de werkgelegenheid/welvaart in Europa.
- Betere controle op de grondstoffen, zoals kolen en staal (nodig voor de wapenindustrie) / het voorkómen van (een nieuwe wereld)oorlog (in Europa) / het bevorderen van vrede in Europa.
- Voldoen aan de voorwaarden die de Verenigde Staten stelden bij economische samenwerking/het Marshallplan.

76. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 36

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 1 – vraag 36

Vanaf 1948 kregen landen in West-Europa hulp van de Verenigde Staten door het Marshallplan. De hulp droeg ook bij aan de containmentpolitiek van de Verenigde Staten.

Leg uit dat de hulp bijdroeg aan de containmentpolitiek.

Doe dit door:

- eerst aan te geven wat het doel was van de containmentpolitiek
- en daarna aan te geven dat de hulp bijdroeg aan de containmentpolitiek.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om het indammen / tegenhouden / bestrijden van het communisme.
- (voorbeeld van een juist antwoord) De hulp droeg bij aan de containmentpolitiek, omdat door de hulp een werkende economie ontstond (waardoor mensen niet kozen voor het communisme) / niet-communistische/democratische landen werden beschermd.

77. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 18

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 1 – vraag 18

In 1936 moesten zestien belangrijke communisten in de Sovjet-Unie voor de rechter verschijnen. Zij werden ervan verdacht de communistische maatschappij omver te willen werpen. Alle verdachten bekenden schuld.

In de Sovjet-Unie werden deze showprocessen als propaganda gebruikt.
Wat was de propagandaboodschap van deze showprocessen?

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De propagandaboodschap was dat
 - tegenstanders van de regering slecht zijn.
 - de rechtspraak/rechterlijke macht (goed) functioneert.
 - de regering het communisme / het land / het volk beschermt tegen vijanden.

78. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 36

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 1 – vraag 36

Sommige historici noemen Stalin de 'rode tsaar' voor de periode dat hij de leider van de Sovjet-Unie was. Met 'rood' wordt bedoeld dat Stalin communistisch was.

Geef een argument waarom het begrip 'tsaar' ook bij Stalin past.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het begrip 'tsaar' past bij Stalin, omdat dit begrip goed aangeeft dat Stalin alle / veel macht had (net als de tsaren vroeger).

79. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 37

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 1 – vraag 37

In 1956 brak de Hongaarse Opstand uit. De regering van de Verenigde Staten stond positief tegenover de Hongaarse Opstand, maar stuurde geen militairen om de opstandelingen te helpen.

→ Geef eerst een politieke reden waarom de Verenigde Staten positief stonden tegenover de Hongaarse Opstand.

→ Geef daarna een reden waarom de Verenigde Staten geen militairen stuurden.

Doe het zo:

De Verenigde Staten stonden positief tegenover de opstand, omdat ... (geef een politieke reden).

De Verenigde Staten stuurden geen militairen, omdat ... (geef een reden).

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De Verenigde Staten stonden positief tegenover de opstand, omdat de Verenigde Staten de invloed van het communisme wilden tegengaan / omdat de leiders van de Hongaarse Opstand uitgingen van democratische waarden (die ook in de Verenigde Staten werden aangehangen) / omdat de opstand gericht was tegen de Sovjet-Unie/het communisme.
- De Verenigde Staten stuurden geen militairen, omdat Hongarije behoorde tot de invloedssfeer van de Sovjet-Unie / omdat de Verenigde Staten een (nucleaire) oorlog (met de Sovjet-Unie/het Warschaupact) wilden vermijden.

80. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 41

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 2 – vraag 41

Tussen 1949 en 1961 vertrokken jaarlijks meer dan 100.000 mensen uit de DDR naar de BRD.
In 1962 vertrokken er slechts 21.000 mensen uit de DDR naar de BRD.

Welke gebeurtenis in 1961 was de oorzaak van de afname van het aantal mensen dat vertrok?

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de bouw van de Berlijnse Muur / om het sluiten van het IJzeren Gordijn / om het afsluiten van de vluchtroute naar de BRD via West-Berlijn.

81. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 42

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 2 – vraag 42

Op 21 augustus 1968 vielen soldaten van een bepaald bondgenootschap Tsjechoslowakije binnen.
De soldaten maakten een einde aan de hervormingen die de regering van Tsjechoslowakije had ingevoerd.

- Noem eerst de naam waaronder de periode bekend staat waarin de hervormingen plaatsvonden.
- Geef daarna aan bij welk bondgenootschap de soldaten hoorden die Tsjechoslowakije binnenvielen.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

- de Praagse Lente
- het Warschaupact

82. Geschiedenis VMBO TL/GL 2025, tijdvak 1, vraag 44

Oefenvraag examen 2025 tijdvak 1 – vraag 44

Een omschrijving van een gebeurtenis:

In 1986 verscheen in de Sovjet-Unie een film over allerlei problemen die jonge inwoners van de Sovjet-Unie hadden. Veel van die problemen werden veroorzaakt door het beleid van de overheid. Ruim 20 miljoen inwoners van de Sovjet-Unie zagen deze film in de bioscoop.

Deze gebeurtenis was alleen mogelijk dankzij de invoering van de glasnost.

Geef een reden waarom deze gebeurtenis alleen mogelijk was dankzij de invoering van de glasnost.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door de invoering van de glasnost werd kritiek op de overheid toegestaan / zonder de glasnost zou vertoning in de bioscopen zijn tegengehouden door de communistische overheid/de censuur.

83. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 45

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 1 – vraag 45

Door gebeurtenissen in 1989 en 1990 veranderde er voor de inwoners van Oost-Duitsland veel in hun politieke situatie.

Noem **twee** kenmerken van de politieke situatie **ná 1990** waaruit blijkt dat de politieke situatie van de inwoners van Oost-Duitsland was veranderd.

Doe het zo:

kenmerk 1: ... (noem een kenmerk)

kenmerk 2: ... (noem een kenmerk)

Maximumscore 2 punten

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende):

- Er was sprake van een democratie/rechtsstaat / geen sprake van een dictatuur.
- Mensen hadden politieke rechten (of een voorbeeld daarvan).
- Er was sprake van een herenigd Duitsland / geen sprake van een verdeeld Duitsland.
- Er waren geen communisten meer aan de macht.

per juist kenmerk 1 punt toekennen

84. Geschiedenis VMBO TL/GL 2023, tijdvak 1, vraag 43

Oefenvraag examen 2023 tijdvak 1 – vraag 43

Bron 20

Een gedeelte uit een dagboek (1989):

Het lijkt wel een droom. De grenswachten laten ons door, in de richting van het onbekende deel van de stad. We rijden het gebied door dat 28 jaar lang een levensgevaarlijk gebied was. En plotseling zien we wuivende en juichende mensen die ons ontvangen. Mijn dochter vraagt me om de auto te stoppen. Ze wil alleen maar even haar voet op de straat zetten. Even de grond aanraken. Ze was hier nooit eerder geweest.

Gebruik bron 20. In het dagboek wordt een historische gebeurtenis beschreven.

Welke historische gebeurtenis wordt bedoeld?

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de val van de Berlijnse Muur.

85. Geschiedenis VMBO TL/GL 2022, tijdvak 1, vraag 40

Oefenvraag examen 2022 tijdvak 1 – vraag 40

Na de Tweede Wereldoorlog is er in Nederland geleidelijk aan steeds meer sprake van een verzorgingsstaat.

Door welke ontwikkeling tussen 1950 en 1970 was het in Nederland mogelijk om de verzorgingsstaat steeds verder uit te breiden?

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat de verzorgingsstaat steeds verder uitgebreid werd als gevolg van economische groei / industrialisatie / toenemende welvaart.

86. Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 1, vraag 43

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 1 – vraag 43

Bron 27. Fragment uit een brief aan een Nederlandse minister-president (1954):

Geachte minister, morgen brand ik een kaarsje voor u, want mijn moeder zal u altijd heel dankbaar blijven. U heeft er met deze wet voor gezorgd dat zij en zoveel anderen een fijne, prettige oude dag kunnen hebben.

Gebruik bron 27. Aan wie was deze brief gericht? En bij welk onderwerp past de bron?

	aan	de bron past bij
A	Colijn	de opbouw van de verzorgingsstaat
B	Colijn	de oplossing van de sociale kwestie
C	Drees	de opbouw van de verzorgingsstaat
D	Drees	de oplossing van de sociale kwestie

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

87. Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 3, vraag 40

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 3 – vraag 40

Welke twee kenmerken horen bij de Tweede Feministische Golf?

- A doorbreken van rolpatronen en recht op abortus
- B recht op abortus en stemrecht
- C stemrecht en toegang tot basisonderwijs
- D toegang tot basisonderwijs en doorbreken van rolpatronen

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- A

88. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 40

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 2 – vraag 40

Vanaf de jaren 60 begon in Nederland de ontzuiling.

Een oorzaak van de ontzuiling was de opkomst van de televisie.

Geef een reden waarom de opkomst van de televisie bijdroeg aan de ontzuiling.

Maximumscore 1 punt

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door de televisie leerden mensen opvattingen van andere zuilen/groepen in de samenleving kennen / konden mensen zien hoe andere mensen (buiten de eigen zuil/groep) leefden.

89. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 41

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 41

De overheid ging in de jaren 90 regelmatig in overleg met de vakbonden en werkgevers over het beperken van het stijgen van de lonen.

Welk begrip past bij deze manier van overleggen?

- A individualisering
- B poldermodel
- C secularisatie
- D verzorgingsstaat

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- B

2.5 Een nieuwe wereldorde (vanaf 1990)

90. Geschiedenis VMBO TL/GL 2021, tijdvak 3, vraag 47

Oefenvraag examen 2021 tijdvak 3 – vraag 47

Hieronder staan drie kenmerken van globalisering:

- 1 de uitvinding van internet
- 2 goedkopere producten en meer keuze
- 3 het verplaatsen van fabrieken naar landen met lage lonen.

Welk kenmerk wordt gezien als een **oorzaak** van globalisering?

- A kenmerk 1
- B kenmerk 2
- C kenmerk 3

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- A

91. Geschiedenis VMBO TL/GL 2015, tijdvak 2, vraag 38

Oefenvraag examen 2015 tijdvak 2 – vraag 38

In de jaren zestig van de twintigste eeuw kwamen veel immigranten naar Nederland.

Uit welke landen kwamen deze immigranten en waarom kwamen zij naar Nederland?

A Indonesië en Suriname, omdat deze koloniën zelfstandig waren geworden.

B Indonesië en Suriname, omdat Nederland een tekort aan arbeiders had in de industrie.

C Turkije en Marokko, omdat deze koloniën zelfstandig waren geworden.

D Turkije en Marokko, omdat Nederland een tekort aan arbeiders had in de industrie.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- D

92. Geschiedenis VMBO TL/GL 2017, tijdvak 1, vraag 42

Oefenvraag examen 2017 tijdvak 1 – vraag 42

In 2001 werd de euro ingevoerd.

Noem één **economische** reden en één **politieke** reden voor de invoering van de euro.

Maximumscore 2 punten

Het juiste antwoord is:

Voorbeelden van **economische** redenen zijn (één van de volgende):

- (Internationale) handel is makkelijker/goedkoper geworden (of een voorbeeld daarvan).
- Het betalingsverkeer is makkelijk(er) voor inwoners binnen de EU / één betaalmiddel.
- Prijzen kunnen beter met elkaar vergeleken worden.
- Er komt een einde aan schommelende wisselkoersen.
- Er ontstaat een betere concurrentiepositie ten opzichte van landen als de Verenigde Staten en Japan.

Voorbeelden van **politieke** redenen zijn (één van de volgende):

- Er is een intensieve(re) samenwerking/integratie tussen EU-landen.
- De eenheid van de EU wordt meer benadrukt (dan de verdeeldheid).
- Het is een symbool van Europese identiteit (geworden).
- Het is voor enkele landen, zoals Frankrijk en Nederland, 'wisselgeld' voor de Duitse eenheid.
- Het zorgt ervoor dat Duitsland niet in haar eentje politieke beslissingen gaat nemen / het houdt Duitsland weg van een 'Alleingang'.

93. Geschiedenis VMBO TL/GL 2017, tijdvak 1, vraag 41

Oefenvraag examen 2017 tijdvak 1 – vraag 41

Van een website over de Europese Unie:

- Deze instelling mag meebeslissen over EU-wetten en de EU-begroting.
- Deze instelling houdt toezicht op alle werkzaamheden van de Europese Unie.

Over welke instelling gaat het?

- A over de Europese Commissie
- B over de Europese Raad van Ministers
- C over het Europees Parlement
- D over het Europese Hof van Justitie

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

94. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 2, vraag 49

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 2 – vraag 49

Sommige mensen in Nederland vonden na de oprichting van de Europese Unie in 1993 dat er een 'democratisch tekort' was binnen de Europese Unie.

Wat was een reden dat sommige mensen in Nederland vonden dat er een democratisch tekort was?

- A Europese burgers hadden geen stemrecht voor het Europees Parlement.
- B Europese landen hoefden zich niet aan Europese wetten te houden.
- C Het Europees Parlement had te weinig macht.
- D In het Europees Parlement zaten geen Nederlandse politici.

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- C

95. Geschiedenis VMBO TL/GL 2026, tijdvak 1, vraag 46

Oefenvraag examen 2026 tijdvak 1 – vraag 46

In 1996 vond een op de drie Amerikanen dat het nodig was om de vrijheden van burgers in te perken om het land te beschermen. In 2002 was dat aantal toegenomen naar meer dan de helft van de Amerikanen.

De reden voor deze verandering was een gebeurtenis in 2001.
Welke gebeurtenis wordt bedoeld?

Maximumscore 1 punt

Het juiste antwoord is:

- Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de aanslagen van 11 september 2001 (in New York en Washington).

96. Geschiedenis VMBO TL/GL 2024, tijdvak 1, vraag 43

Oefenvraag examen 2024 tijdvak 1 – vraag 43

Bron 23

Een herinnering aan een gebeurtenis (2001):

Ik werd wakker door het geluid van sirenes. Er zijn altijd sirenes in onze stad te horen, maar deze keer was het anders. Ik ging rechtop zitten in bed en keek door het raam. Ik zag rook uit de noordelijke toren komen. Ik deed de tv aan en keek naar het nieuws. Toen ging ik naar buiten en zag ik opeens een vliegtuig laag aan komen vliegen richting de zuidelijke toren en zich in het gebouw boren.

Gebruik bron 23.

Over welke gebeurtenis gaat de herinnering?

Maximumscore 1 punt

Uit het antwoord moet blijken dat:

- het gaat om de terroristische aanval op de Twin Towers / New York / 9-11.

97. Geschiedenis VMBO TL/GL 2018, tijdvak 2, vraag 40

Oefenvraag examen 2018 tijdvak 2 – vraag 40

Iemand beweert dat veel mensen in Europa in de periode 1989-2001 optimistisch waren over de toekomst, maar dat het optimisme vanaf 2001 verdween.

Geef een historische verklaring voor het optimisme vanaf 1989.

Geef ook een historische verklaring waardoor het optimisme vanaf 2001 verdween.

Doe het zo:

optimisme vanaf 1989: ... (geef een verklaring)

het verdwijnen van het optimisme vanaf 2001: ... (geef een andere verklaring)

Maximumscore 2 punten

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Optimisme vanaf 1989 (één van de volgende):
 - Het einde van de Koude Oorlog
 - Het uiteenvallen van de Sovjet-Unie
 - De eenwording van Duitsland
- Het verdwijnen van het optimisme vanaf 2001 (één van de volgende):
 - De (terroristische) aanslagen (in New York) van 9 september 2001
 - De opkomst van internationaal terrorisme
 - Het toenemen van internationale spanningen

